Solemnitatea instalării d-lui Dinu Simian, Rezident Regal al ţinutului Nistru

Chişinău, 30 Aug.

Azi, s'a făcut la Chişinău, capitala ţinutului Nistru, instalarea d-lui Dinu Simian, rezident regal, în prezenţa d-lor: Armand Călinescu, ministru de interne; general dr. N. Marinescu, ministrul sănătăţii; general Paul Teodorescu, ministrul aerului şi marinei; M. Ghelmegeanu, ministrul comunicaţiilor şi E. Titeanu, subsecretar de stat al presei şi propagandei.

PRIMIREA IN GARĂ

La ora 11 au descins din tren d-nii: Armand Călinescu, ministrul internelor, Mihail Ghelmegeanu, ministrul lucrărilor publice şi comunicaţiilor, general dr. N. Marinescu ministrul sănătăţii publice, şi Emil Ciuceanu, directorul Presei, fiind întâmpinaţi pe peron de d-nii: Paul Teodorescu, ministrul aerului şi marinei, Eugen Titeanu, ministru subsecretar de stat al propagandei, Dinu Simian, Rezident Regal, Gh. Glod secretarul general al ţinutului Nistru, colonel Anton Teodorescu prefectul judeţului Lăpuşna, C. Dardan, primarul municipiului Chişinău, precum şi de reprezentanţii autorităţilor civile şi militare.

D-nii miniştri au fost întâmpinaţi de primarul oraşului cu tradiţionala pâine şi sare, care a rostit următoarele cuvinte de bun venit:

Cuvântarea d-lui C. Dardan,
primarul municipiului Chişinău

In numele populaţiei municipiului Chişinău, vă rog respectuos să primiţi tradiţionala noastră pâine şi sare.

Tot odată cetăţenii din capitala Basarabiei prin glasul meu, vă încredinţează de întregul lor devotament şi nespusă bucurie pentru marea cinste ce ne-o faceţi venind în mijlocul nostru pentru instalarea Excelenţei sale domnului Rezident Regal al Ţinutului Nistru, asigurând pe Sanctitatea Voastră şi pe Excelenţele lor d-nii miniştri că vom fi demni de grija ce a avut înaltul guvern al Majestăţii Sale Regelui de a da ţării noua organizare administrativă şi vă adresăm cu toată însufleţirea şi entuziasmul „Bine aţi venit!".

D. Armand Călinescu, ministrul internelor, mulţumeşte d-lui primar pentru cuvintele de bun sosit.

După aceia d. Rezident Regal a făcut prezentările.

D. colonel Anton Teodorescu, prefectul judeţului, a spus următoarele cuvinte:

Cuvântarea d-lui lt.-col. Teodorescu,
prefectul jud. Lăpuşna

Domnilor miniştri,
Domnule rezident,

Sosiţi pe meleagurile Basarabiei, aici la margine de ţară, la poarta Ţinutului Nistru.

In calitatea mea de prefect al judeţului Lăpuşna sunt fericit să adresez, în numele moldovenimei basarabene, marilor misionari şi dregători ai Majestăţii Sale Regelui Carol al II-lea tradiţionala urare de: „Bine aţi venit".

In acest moment solemn, în aceste clipe de unanimă înălţare sufletească, împlinesc o prea frumoasă datorie de a aduce la cunoştinţa Excelenţelor Voastre, adânca încredere şi înţelegere pe care moldovenimea basarabeană, din acest colţ de ţară a manifestat-o faţă de noua lege administrativă.

In istoria vieţii noastre de stat, pe frontispiciul legiuirilor ce privesc prefacerile sociale din ultimul timp, se poate scrie cu litere de aur:

„Opera de salvare şi prosperitate a Neamului Românesc", plămădită din înţelepciunea Majestăţii Sale Regelui Carol al II-lea, salvatorul patriei şi prin truda marelui patriot şi om de stat d. ministru de interne Armand Călinescu.

Dacă ziua de 10 Februarie 1938 înseamnă pentru România noastră „Salvarea Patriei", ziua de astăzi reprezintă comemorarea unei „noui ere" de înviorare şi de redresare a Neamului Românesc.

Asigurăm Excelenţele Voastre că, în posturile ce ocupăm prin încrederea Majestăţii Sale Regelui, a înaltului guvern şi a Ţării, vom fi santinele neclintite în serviciul Patriei, pentru ca noua lege şi spiritul ei să-şi găsească cea mai chibzuită aplicare şi cea mai desăvârşită înţelegere, aceasta pentru binele ţării şi Neamului Românesc.

Răspunsul d-lui Armand Călinescu,
ministrul internelor

D. ARMAND CALINESCU, răspunzând, a spus următoarele cuvinte:

Domnilor,

Sunt foarte mişcat de cuvintele simţite cu care ne-aţi întâmpinat.

In numele colegilor mei şi al meu vă mulţumesc şi vă rog să fiţi încredinţaţi că venind aici, noi nu numai am ţinut să asistăm la o solemnitate, ci am vroit să aducem populaţiei din această regiune semnul simpatiei noastre şi al solicitudinei cu care guvernul priveşte şi îmbrăţişează nevoile populaţiei.

Vă rog să fiţi interpreţii noştri pentru a transmite populaţiei din acest ţinut toată dragostea noastră, aprecierea muncii acestei populaţii şi un călduros: bun găsit!

❖

In piaţa gării şi pe tot parcursul înalţi oaspeţi au fost întâmpinaţi de un numeros public, care i-a aclamat, de armată, străjeri şi şcolari.

Cortegiul s'a îndreptat spre Catedrala Metropolitană. Aceasta fiind în reparaţie, slujba religioasă s'a săvârşit în faţa Rezidenţei Metropolitane, unde a fost amenajată o frumoasă estradă, pe care a luat loc membrii guvernului şi reprezentanţii autorităţilor.

SERVICIUL DIVIN

La serviciul divin au luat parte membrii guvernului, d-nii Armand Călinescu, Mihail Ghelmegeanu, general dr. N. Marinescu, general Paul Teodorescu şi Eugen Titeanu, apoi d-nii Dinu Simian, rezident regal, Gh. Glod, secretar general al ţinutului Nistru, general Ciupercă, comandantul corpului 3 armată, lt. col. Anton Teodorescu, prefectul judeţului Lăpuşna, lt. col. Virgil Mironescu prefectul judeţului Orhei, colonel Filip Ion, prefectul judeţului Tighina, colonel Ion Pop, prefectul judeţului Cetatea Albă, general Alexandrescu, comand. brigăzii de artilerie, general Popescu Cristache, colonelii Cocorăscu, Marinescu, Mănescu, Dobjanschi, C. Dardan primarul oraşului Chişinău, Georgescu Vrancea, primul preşedinte al Curţii de apel, procurorul general, primul preşedinte al tribunalului, consilierii Curţii de apel, Andrei Gheorghiu decanul baroului, Ion Buzdugan, Sergiu Niţă, D. Bogos, Gherman Pântea, foşti miniştri, dr. Sufleri, Agricola Cardaş, decanul facultăţii de agronomie, părintele Radu, decanul facultăţii de teologie, prof. univ. Ştefan Ciobanu, membru al Academiei Române, comandanţii şi comandantele străjerilor, etc.

Slujba religioasă a fost oficiată de Inalt Prea Sfinţia Sa episcopul Efrem Tighineanu, asistat de I. P. S. S. episcopul Dionisie al Ismailului şi Cetăţii Albe, înconjuraţi de un mare sobor de preoţi.

Corul metropolitan, condus de preotul Berezovschi, a dat răspunsurile.

După oficierea serviciului divin, P. S. S. episcopul Efrem Tighineanu, luând cuvântul a spus următoarele:

Cuvântarea I. P. S. Efrem Tighineanu,
locot. de arhiepiscop al Chişinăului

I. P. S. EFREM TIGHINEANU, a rostit următoarea cuvântare:

Domnule ministru,
Domnule rezident regal,

Intreg ţinutul Nistrului tresaltă azi de bucurie, căci, ca nişte crainici mult aşteptaţi, aţi sosit şi aici să vestiţi poporului român, din acest ţinut, primăvara unei vieţi naţionale întemeiată pe dreptate şi adevăr, pe muncă şi pe cinste. Până acum acest fel superior de viaţă n'a fost cu putinţă pe meleagurile noastre, din cauza „hidrei politice", cu tot atâtea capete câte partide erau la noi în ţară şi care bântuia peste tot, făcând ca dreptatea şi adevărul să fie vorbe goale, iar munca şi cinstea aproape zadarnice. Toţi vântură-lume şi atâţi străini sau înstrăinaţi se erijau la noi în „mântuitori" ai poporului, iar în realitate s'au arătat a fi, cei mai mulţi, simpli lupi răpitori îmbrăcaţi în piele de oaie, — după cuvântul Scripturii

P. S. EFREM TIGHINEANUL

Marele şi înţeleptul nostru Rege Carol II, în dragostea şi grija Sa pentru Ţară, a văzut la timp, cu ochi de vultur, prăpastia grozavă lângă care ne târîse „hidra politică", — aşa cum foarte bine a numit-o Prea Fericitul nostru Patriarh, — şi făcând apel la patriotismul bărbaţilor de Stat pentru salvarea Patriei toţi, ca unul s'au strâns în jurul Majestăţii Sale. Nu numai atât: dar ca şi marii noştri voevozi din trecut, opera de redresare a vieţii noastre naţionale Majestatea Sa a pus-o sub egida crucii, căci în fruntea guvernului a chemat pe I. P. S. Patriarh Miron, capul Bisericii noastre, coborînd, astfel, acel „Nihil sine Deo" de pe drapelul naţional, în noul sistem de guvernare.

Iată de ce, şi cum, s'a ajuns la noua orânduire de lucruri obşteşti, la noua lege administrativă, a cărei aplicare începe acum în toată ţara. Insă legile, ca şi florile „toate bat la poarta vieţii, dar se scutur multe moarte", dacă n'are cine să le aplice cu folos. Cu această lege nu se va întâmpla însă astfel: şi iată de ce: Marii şi înţelepţii noştri conducători, pentru o mai bună administraţie şi aplicare a legilor, au împărţit ţara în 10 ţinuturi şi au pus în fruntea lor 10 guvernatori sau rezidenţi regali, aleşi dintre cei mai de seamă bărbaţi ai neamului, cari s'au ilustrat în trecut prin muncă, pricepere şi demnitate în împlinirea datoriei lor în viaţa publică.

Dintre aceşti înalţi demnitari ţinutul Nistrului are norocul să fie cârmuit de Excelenţa Sa, d. Dinu Simian, fost subsecretar de stat. D-sa, descinde dintr'o familie profund creştină, muncitoare şi demnă, de origină din Ardeal. Prigonită de unguri pentru manifestări naţionale, această familie a trecut Carpaţii, în oraşul Râmnicului Vâlcii, unde mereu s'a bucurat de multă stimă pentru merite pe teren economic, filantropic şi creştin. D. Dinu Simian moşteneşte deci, prin fire, însuşirile necesare unui bun conducător, de aceea am zis că este cel mai indicat pentru acest ţinut, locuit de muldoveni credincioşi, blajini şi muncitori, cari vor avea în d-sa nu numai un experimentat şi înţelept cârmuitor dar şi un viu exemplu pentru viaţă.

Iată pentru ce, bucuria noastră a tuturor celor din ţinutul Nistrului, este astăzi de nestăpânit. Iată de ce, ne-am adunat aici în număr aşa de mare, ca să arătăm nu numai bucuria dar şi recunoştinţa noastră faţă de cei ce ne vestesc şi ne voiesc binele, dreptatea şi pacea, după care însetăm de atâta vreme. Suntem siguri că noua orânduire obştească, pornită din dragostea Marelui nostru Rege pentru popor, alcătuită de mintea atât de luminată a d-lui ministru de interne şi binecuvântată cu har Dumnezeesc de însuşi capul Bisericii strămoşeşti I. P. S. Patriarh, îşi va da roadele sale bune la vreme, în toată ţara, spre fericirea neamului românesc, pe care noi cu toţii o dorim atât de mult. (Aplauze nesfârşite, ovaţii îndelung repetate).

❖

După cuvântarea P. S. Episcop Efrem Tighineanu, membrii guvernului şi d-nii ofiţeri generali au primit defilarea trupelor în faţa catedralei metropolitane.

❖

La ora 12 membrii guvernului şi înalţii reprezentanţi ai autorităţilor au trecut în palatul eparhial unde, în sala festivă, a avut loc solemnitatea instalării d-lui Dinu Simian în funcţiunea de Rezident Regal.

La intrarea înalţilor oaspeţi întreaga asistenţă a intonat Imnul Regal.

D. Armand Călinescu, ministrul internelor, dă cuvântul d-lui Gh. Glod secretarul general al ţinutului Nistru, care citeşte Decretul Regal de numirea d-lui Dinu Simian, în funcţiunea de Rezident Regal al ţinutului Nostru.

Cuvântarea rostită de d. Armand Călinescu,
ministrul internelor şi ad-interim la educaţia naţională

D. ministru ARMAND CALINESCU a rostit următoarea cuvântare:

Domnilor,

Venind astăzi aici, ca să asistăm la instalarea celui dintâi Rezident al Ţinutului Nistru, n'am înţeles să îndeplinim o simplă formalitate, o simplă îndatorire protocolară. Noi am voit mai mult. Am voit să dăm o viaţă, am voit să dăm un înţeles acestui act.

Reformând administraţia ţării, trebue să aşteptăm ceva într'adevăr nou, şi acest lucru nou nu poate fi numai o simplă formalitate, ci trebue să fie o schimbare de esenţă, o schimbare a spiritului.

Fiindcă d-lor, ori cât de bine ticluită o legiuire, în concepţia ei, ori cât de bine ar fi pusă la punct în amănuntele ei, este în ceeace priveşte reuşita, în funcţie de spiritul în care este aplicată şi de scopul pe care-l urmăreşte.

Şi atunci ce anume urmăreşte legiuirea noastă de astăzi; ce trebue să urmărească?

Atrag luarea dv. aminte asupra concepţiunii pe care o avem noi: legea administrativă trebue să aducă mulţumirea cetăţenilor, ea trebue să satisfacă nevoile cetăţenilor. Numai aşa îşi justifică însemnătatea ei.

Altminteri legiuirea aceasta ar putea fi o construcţie arhitectonică minunată sau un monument juridic, dar n'ar fi o realitate vie şi nu şi-ar justifica existenţa.

Prin urmare, mulţumirea populaţiei. Iată deviza pe care trebue s'o aibă noii administratori.

Şi atunci, d-lor, în ceasul acesta, când punem în aplicare acest nou regim, eu adresez de aici tuturor organelor dependinte de ministerul meu, din întreaga ţară, un apel stăruitor şi hotărît: fiţi atenţi! Legile ţării trebue să se aplice cu stricteţe. De sigur este indispensabil să fie aşa. Dar legile ţării trebue să se aplice cu blândeţe şi, în orice caz, trebue să se aplice cu dreptate.

Pentru că d-lor, guvernul nostru este un guvern de autoritate. Dar nu este un guvern de arbitrar. Guvernul nostru se reazimă pe o forţă, dar nu se reazimă pe forţa brutală.

El se reazimă pe o mare forţă morală: pe forţa morală care izvorăşte din conştiinţa datoriei împlinite, pe forţa morală care izvorăşte din onestitatea noastră, din munca închinată interesului obştesc, o forţă care izvorăşte din reprezentarea adevăratelor interese ale ţării.

Căci, d-lor, într'adevăr noi reprezentăm aceste interese.

Ei da, ştiu, era până mai deunăzi pretenţiunea că ţara nu poate fi reprezentată valabil decât prin partide.

Dar mă întreb: de unde această pretenţie? Pe ce se justifică ea? Cine a inventat această teorie?

D-lor, un partid prin definiţie, nu poate să reprezinte ţara, El poate reprezenta o parte din ţară şi aceia împotriva celorlalte părţi din ţară.

Un partid poate reprezenta o grupă de interese, un mănunchi de ambiţiuni. Atât.

Ţara nu poate fi reprezentată prin etichete şi prin solidarităţi interesate. Ţara nu poate fi reprezentată decât prin realizări efective, prin acte împlinite.

Iată, d-lor, cel mai serios criteriu, după care se poate aprecia dacă un guvern este sau nu este corespunzător intereselor superioare.

Şi atunci creaţiunea aceia pe care o dase romantismul politic şi care îşi arogase singură calitatea de mijlocitor intermitent între naţie şi stăpânire, creaţia aceia a fost coborîtă de pe piedestalul pe care îl uzurpase.

Ei bine, d-lor, este o prefacere adâncă ce s'a operat.

Şi ce înţeles are această prefacere?

Mergând la ultimele patru instalări de Rezidenţi Regali, în diferite regiuni ale ţării, am putut să fac o constatare din cele mai interesante şi anume, am văzut că autoritatea Statului s'a redresat, reprezentanţii forţelor constituite în Stat şi-au redobândit conştiinţa misiunei şi a demnităţii lor.

Până eri un magistrat nu putea fi înaintat decât dacă avea asentimentul unui potentat; un funcţionar administrativ îşi vedea soarta depinzând de capriciul unui intendent de club.

Acesta era adevărul. Dece să-l ascundem?

Astăzi, armata, magistratura, administraţia publică, clerul, au sentimentul de a se fi eliberat. Astăzi, toate aceste instituţii de stat au conştiinţa şi mândria că pot lucra cu toată eficacitatea în slujba intereselor superioare ale Statului.

Şi, d-lor, aceasta a fost posibil, fiindcă s'a inaugurat la noi o eră nouă.

Regimul cel nou se datoreşte unui act de voinţă regală. Dar acest act îşi are temelia de drept în adevăratele tradiţii ale dreptului nostru public.

Spuneam odinioară că Regele nu poate să fie un pecetar, că sub însuşi spiritul vechei Constituţii un Rege este un factor activ.

Astăzi voi adăuga mai mult: Istoria ne arată înţelesul pe care l-au dat regalităţii cei care au întemeiat-o. In acest înţeles stă fundamentul de drept al actelor regale.

In adevăr, când la 1866 înaintaşii noştri din generaţia eroică naţională au chemat o nouă Dinastie, ei nu au înţeles să facă o simplă schimbare de persoană. Ei au înţeles mai mult: ei au avut conştiinţa intereselor superioare ale neamului. Căci, să nu uităm: în vremea aceea ţara era agitată de frământări interne. Certurile dintre fraţi ajunsese atât de vii, încât pusese în cumpănă existenţa însăşi a tânărului stat, abia eşit din unirea provinciilor surori. Şi atunci se cerea o forţă superioară, se cerea un arbitru, a cărui putere de decizie suverană se rezema pe: „salus rei publicae".

Iată ce a fost la baza aşezării Dinastiei noastre; iată ce a fost în intenţia înaintaşilor noştri.

Dar este mai mult decât atât.

Dinastia reprezintă un element de permanenţă în această ţară, căci ţara aceasta nu este produsă de un grup de oameni, de un partid sau de o generaţie chiar, pentru ca soarta ei să stea la discreţia, la capriciul sau la incapacitatea unora. Ţara aceasta este rodul eforturilor a zeci de generaţii, care ne-au lăsat-o nouă moştenire, şi este pământul pe care îşi vor găsi adăpost urmaşii noştri mâine.

Şi atunci, acest bun trebue păstrat şi trebue apărat împotriva rătăcirilor de moment, iar factorul permanent care asigură acest patrimoniu naţional este Dinastia noastră.

Iată, d-lor, al doilea fundament de drept al actelor Suveranului.

Şi când, acum în urmă, după 70 de ani, ţara noastră a fost din nou în prada agitaţiilor sterile, soarta ei a fost din nou în joc. Suveranul, îndeplinindu-şi misiunea istorică, a intervenit, şi prin actul Său a curmat răul. El a exercitat astfel un atribut esenţial al suveranităţii; El a reluat astfel vechile tradiţii ale ţării.

In clipa în care a pacificat spiritele, a salvat, dar a şi asigurat viitorul ei, în clipa aceia Regele nostru îşi fixa definitiv locul în istoria naţională a României.

Ţara îi este profund recunoscătoare, şi cu firescul ei instinct de conservare a spus-o la 24 Februarie. Iar de atunci în orice clipă şi-a reînoit acest sentiment.

Prin urmare, astăzi Suveranul are mai întâi o largă şi puternică bază de drept şi are apoi adeziunea unanimă a ţării.

Domnilor, există pe alocuri şi mici rezerve. Le ştiu ale cui sunt. Eu ştiu ce pot aceştia şi mai ales ce nu pot. De aceia, în aceste condiţii eu pot afirma hotărît că în sprijinul regimului de azi stă unanimitatea ţării.

Domnilor, iată în câteva cuvinte schiţat regimul cel nou, în faţa căruia ne aflăm şi asupra căruia ţara, palpitând, îşi aţinteşte ochii.

In această atmosferă generală începem un ritm nou şi în administraţia locală.

Casa eparhială din Chişinău

Discursul d-lui general Nicolae Ciupercă,
comandantul corpului de armată

D. general N. CIUPERCA, a rostit următoarele:

Domnilor miniştri,
Domnule rezident regal,
Domnilor şi doamnelor,

Ca cel mai vechi ostaş pe teritoriul basarabean şi aci în Chişinău, capitala ţinutului Nistru, îmi revine mie cinstea şi plăcerea, de a aduce salutul armatei — înalţilor oaspeţi, care au ţinut să prezideze în persoană această înălţătoare solemnitate — şi a exprima urarea de „bun sosit în mijlocul nostru" Excelenţei Voastre, domnule rezident regal.

Alături de celelalte instituţiuni locale, cu avântul, însufleţirea şi spiritul de sacrificiu cari au caracterizat-o întotdeauna, armata, conştientă de rolul şi misionarismul ei aci la graniţa de răsărit a ţării, asigură. înaltul guvern şi pe Excelenţa Voastră în deosebi, de cel mai larg şi devotat concurs, pentru împlinirea frumoasei dar grelei misiuni, cu care M. S. Regele v'a onorat. Exponentul cel mai autorizat, al principiului de ordine şi siguranţă în stat, ne vom strădui şi în viitor să menţinem — aci la graniţă unde se ciocnesc cele mai contradictorii curente de idei — o atmosferă de perfectă linişte şi ordine, la adăpostul căreia Excelenţa Voastră să poată făuri în tihnă, acel admirabil organism administrativ, definit de lege „Ţinutul Nistrului", redând acestor mănoase plaiuri, străluciera şi prosperitatea din timpurile străvechi.

Cu aceiaşi largă şi necondiţionată bunăvoinţă, oştirea se aşează la dispoziţia Excelenţei Voastre, în toate chestiunile cari au atingere cu rolul şi misiunea sa aci la hotare. Socotesc că nu este un lucru nou, dacă vă fac mărturisirea — isvorâtă din contactul de toate zilele cu realităţile de aci — că elementul om (individ) pe care Excelenţa Voastră trebue să conteze în calculele ce va face, şi înţeleg prin aceasta, în special ţăranul basarabean autohton, care formează majoritatea covârşitoare în cele 4 judeţe intrate sub oblăduirea Excelenţei Voastre, vă înlesneşte în mare măsură misiunea.

După umila mea apreciere, ţăranul basarabean, ca şi ostaşul de aci, este bun, blând, adânc credincios şi îndelung răbdător, setos de mai multă lumină şi dreptate.

Poartă în sufletul lui în stare latentă toate acele admirabile însuşiri ale strămoşilor, cari i-au plămădit pe aceste plaiuri.

Trebuesc scoase la lumină numai şi valorificate.

Pe deplin conştient de acest mare adevăr şi mai cu seamă de îndatoririle, ce incumbau postului de veghe pe care-l deţin — care până la venirea Excelenţei Voastre reprezinta cea mai înaltă autoritate în regiune — am atacat cu însufleţire şi curaj problemele cari aveau atingerea cu misionarismul nostru de ostaşi la graniţă — probleme cu caracter, extra profesional aşi putea zice, — continuând de altfel prin aceasta, o sfântă tradiţie moştenită de la vrednicii mei predecesori la acest comandament.

Plin de încredere şi nădejdi, îmi iau permisiunea să încredinţez atenţiunii Excelenţei Voastre şi aceste probleme — poate nu din cele mai puţin importante pentru viaţa noastră naţională aci — probleme, din care unele mai simple, iniţiate de comandament se găsesc pe calea cea bună, dar altele mai complicate, aşteaptă încă soluţionarea.

Incredinţez şi cu acest prilej solemn pe Excelenţa Voastră, de cel mai larg şi devotat concurs din partea mea şi colaboratorilor mei ostaşi, şi doresc din toată inima, ca sforţările Excelenţei Voastre să aibă cel mai desăvârşit succes şi să se găsească în tot momentul, la înălţimea priceperii, energiei, entuziasmului şi spiritului de hotărîre cu care am văzut că Excelenţa Voastră a pornit la lucru, chiar din momentul descinderii pe solul basarabean şi luării primului contact cu autorităţile locale.

Sănătate şi spor la lucru, pentru ţară şi Rege!

Cuvântarea d-lui rezident regal Dinu Simian

Domnilor miniştri,
Doamnelor şi domnilor,

In clipele acestea solemne, când sunt instalat în postul de veghe şi mare răspundere, de Rezident Regal al ţinutului Nistru, prin voinţa Majestăţii Sale Regele Carol al II-lea, după propunerea înaltului guvern, toată fiinţa mea se înclină smerită, cu adânc respect şi cu nesfârşită recunoştinţă către Suveranul României Mari, fiind stăpânit de un singur gând, să pot duce la bun sfârşit delegaţiunea — aş zice — misiunea, ce mi s'a încredinţat.

Prezenţa d-lor miniştri aici este pentru mine o chezăşie a concursului ce voi avea din partea onoratului guvern şi un îndemn la muncă, pentru a îndeplini opera ce mi-aţi încredinţat pentru binele întregului ţinut al Nistrului.

Sunt cele mai bune semne ale unei înseninări de viaţă nouă la graniţa de răsărit a ţării; sunteţi cei mai autorizaţi să ne serviţi de exemplu în conduita noastră viitoare.

Domniile voastre aţi fost chemaţi să înfruntaţi pericole, cu cele mai mari riscuri, să faceţi faţă celor mai grele situaţiuni cu primejduia vieţii uneori; să îndepliniţi porunca salvatoare a Majestăţii Sale Regelui Carol al II-lea; fapte, pe cari istoria contimporană le adaogă la patrimoniul naţional, alături de acele acte măreţe, din care o generaţie îşi făureşte titluri de glorie şi îşi legitimează rostul unei vieţi.

Intovărăşit, ajutat deci din primul moment de domniile voastre, sper să trec prin toate dificultăţile şi să înving toate primejdiile, pe cari le prevăd.

Dar încrederea mea în succesul final isvorăşte şi din înţelegerea adâncă a treburilor şi a oamenilor din ţinutul Nistru.

Şi aici ca pretutindeni în ţară, sunt anumite condiţiuni de împlinit, pentru a putea stabili un acord deplin între populaţie şi conducător.

Cine a muncit modest şi a slujit desinteresat în ogorul trebuirilor publice ştie că, mai de vreme sau mai târziu, o legătură trainică se stabileşte între cei nedreptăţiţi şi distribuitorul de dreptate.

Şi nu există răsplată mai mare decât să vezi triumfând, sub conducerea ta, dreptatea mult aşteptată.

De aceia, primul cuvânt pe care-l adresez conlocuitorilor din ţinutul Nistru este că voi dărui toată puterea mea de muncă, toată priceperea mea, pentru a satisface toate dreptele revendicări şi pentru a mă identifica cu aspiraţiunile ţinutului Nistru şi nu voi osteni, până nu voi face să se vadă că, într'adevăr, acela, care a fost trimis să aducă la îndeplinire noua alcătuire administrativă, o poate şi face, pentru binele tuturor, ca o reparaţiune ce se cuvine pentru lipsurile din trecut şi ca o garanţie pentru rolul ce trebue să îndeplinim ca români pe aceste meleaguri.

Reforma administrativă este după o expresie fericită a d-lui ministru de interne, o cinstire a vieţii locale, o contribuţie pe care o poate aduce ţinutul la înălţarea ţării.

D. DINU SIMIAN
Rezidentul regal al ţinutului Nistru

Se recunoaşte cu alte cuvinte, că desvoltarea vieţii locale trebue ajutată, că prin datinile, obiceiurile, particularităţile, pe cari le prezintă ţinutul şi desvoltarea lor, se poate da o contribuţie la propăşirea neamului.

Acest adevăr, constatat de multă vreme, au vrut să-l traducă într'o organizare nouă a statului românesc, pe baza descentralizării — cei mai eminenţi oameni de stat români. Toţi şi-au dat seama de ce covârşitoare însemnătate, de ce influenţă decisivă ar avea desvoltarea vieţii locale asupra neamului intreg. Dar proectele de legi anterioare au rămas în cartoanele Parlamentului, iar timida aplicare a reformei administrative din anul 1929 s'a isbit de lipsa de înţelegere a rosturilor ei din partea miniştrilor atotputernici, cari n'au voit să stirbească nimic din atribuţiile lor.

A trebuit o prefacere adâncă a rosturilor treburilor publice, pentru ca descentralizarea să fie fapt împlinit.

Numai o conducere unitară a statului, numai o delegaţiune cu puteri depline, putea duce la înfăptuirea acestei opere. Consensul unanim, primirea cu bună învoire a reformei administrative de către populaţiune, sunt consecinţele unui spirit de deplină, de netărmurită încredere, pe care poporul românesc o are în M. S. Regele Carol al II-lea şi în toate operele pe cari le preconizează şi le îndrumează.

Nu este nevoie să subliniem prea mult avantajele reformei administrative. Ele sunt evidente.

Dacă n'ar fi decât economia ce se face cu deplasările. In loc să parcurgi drumul până la Bucureşti, toate problemele se vor rezolva la Chişinău. Afară de trei departamente — al apărării naţionale, al justiţiei şi al afacerilor externe şi de regiile autonome — toate celelalte sunt de resortul ţinutului. Astfel, chestiunile arzătoare ale ţinutului Nistru, ca facerea şi refacerea şoselelor, înmulţirea debuşeurilor de desfacerea fructelor, valorificarea grâului, problema vinului, îngrijirea de staţiunile climaterice, creiarea de spitale şi dispensare, întărirea şi dreapta repartiţie a creditului bancar, industrial, agrar şi meşteşugăresc, toate vor trece prin supravegherea şi controlul Rezidentului Regal.

Apoi problemele culturale — căminul cultural, teatrul Naţional, transformarea şcoalelor în instituţii de educaţie practică, şcoli de menaj, licee comerciale şi altele, vor putea fi soluţionate la Chişinău. Numirile în funcţiuni, selecţionarea aparatului administrativ pentru formarea serviciilor ţinutului, iată atâtea prilejuri de imediate şi grabnice înfăptuiri.

Va fi ce a mai fost cândva pe aceste locuri. Dar cu o deosebire. Nu va fi nici oblastia rusească a lui Alexandru I, nici gubernia lui Nicolae II, ci ţinutul Nistru cu un circuit de viaţă nouă, de gospodărie românească a Majestăţii Sale Carol al II-lea. In locul spiritului ţarist, care stăpânea gubernia cu gândul de rusificare şi de împărţirea populaţiei între nobili şi mujici, cum stau mărturie încă biserica şi şcoala din localul Sfatului Ţării, unde s'a votat Unirea, în care nu erau primiţi de cât fiii nobilimei basarabene, va fi o descentralizare pe principiul de egală îndreptăţire la luarea de slujbe, la frecventarea şcoalelor, la participarea la avantagiile acordate de diferite legi pentru încurajarea muncii, însă cu obligaţiunea categorică, de a nu te abate de pe albia marelui fluviu, care nu este al unuia sau al altuia, ci care este bunul nostru comun: ideia mântuitoare de apărarea statului român şi de întărirea instituţiilor sale.

In această privinţă, drumul a fost brăzdat, trasat cu multă grije, dar şi cu tot atâta hotărîre de falnicul comandant al corpului III armată din Chişinău, de d. general de divizie N. Ciupercă.

Va fi o administraţie stăpânită de îndeplinirea unor deziderate, formulate de marele ministru al României, după prima Unire, de Mihail Kogălniceanu, care-şi trage obârşia de pe râul Cogâlnicul de pe aceste plaiuri — bazată pe dreptatea multă aşteptată şi pe blândeţea înţelegătoare a suferinţilor clasei muncitoare.

Dar mai presus de toate acestea, va fi desfăşurarea unei activităţi, încadrată în ritmul nou al vremii.

Cu genială prevedere şi cu hotărîre voevodală, Majestatea Sa Regele Carol al II-lea a determinat cărarea care duce spre drumul mântuirii poporului românesc.

Purificarea administraţiei de tot puhoiul, care a infectat-o şi înlocuirea ei cu elemente oneste, competente şi îndrăgite de nevoile şi aspiraţiile ţinutului.

Desfiinţarea abuzului sub orice aspect s'ar manifesta.

Inlăturarea favoritismului, nepotismului, sectarismului şi al tuturor tentaţiilor pentru achiziţionarea de bunuri materiale, distrugerea egoismului miop politic — şi înlocuirea lor cu sentimentul de răspundere, cu acea dorinţă, de a face cât mai mult bine, cari singure cadrează cu noua vreme, cu locul pe care-l ocupă fiecare în serviciul statului.

Descentralizarea administrativă, este: „Cinstirea vieţii locale".

Dar nu numai a celei actuale, ci şi a aceleia care a trecut cândva. Şi nici un bun român nu poate uita, chemarea la Unire cu Ţara Mamă de aici, dela 1812 încoace — necontenit şi tot mai insistent. Este partea din trecătoarea noastră existentă, care rămâne, care este nepieritoare.

„Prutul ăsta ne desparte
„Prutul ăsta n'are moarte?
„Dar ne-om pune noi cândva
„Si cu gura l'om seca".

Pe deasupra acestui ţinut fluturâ în zare figura marelui mucenic al neamului, care ne-a dăruit cea mai sublimă expresie a limbii româneşti — Alexandru Mateevici.

Aici au luat fiinţă dinastia Cantemireştilor, Bogdan Petriceicu Hajdeu, Alecu Rusu, Constantin Stamate, Zamfir Arbore şi atâţia alţi fii celebri ai ţării.

De dincolo de zidurile cetăţilor dela Tighina, Orhei şi Cetatea-Albă se revarsă asupra noastră mii de melodii, ecouri de departe, dar permanente, desprinse din zăngănitul de arme şi zuruit de daltă ale lui Alexandru cel Bun şi Ştefan cel Mare, mari voevozi şi ctitori de biserici, ca să servească drept scut de apărare pentru Neam şi Rege şi să întărească credinţa în vecinicia poporului românesc pe aceste plaiuri.

Incrustat în marmoră şi în inimi va trăi depururi actul Unirii al Basarabiei cu Tara Mamă „înfăptuit prin dreptul istoric şi al dreptului de Neam", fără nici o condiţie. Şi tot aşa va străluci deasupra vremii şi a oamenilor, răspunsul Marelui nostru Rege Intregitor de Neam, al Lui Ferdinand cel Loial, pe care-L trimitea „noii Românii — de peste Prut" acompaniat de zâmbetul divin al neuitatei noastre Regine Maria.

Cuprins de fiorul înaltei mele chemări, simţind că datoriile de îndeplinit, cari incumbă locului de veghe şi de răspundere ce mi-a fost încredinţat, trec dincolo de hotarele literei legii administrative şi se adâncesc în spiritul ei, în tradiţiile, în obiceiurile, în aspiraţiunile acestui ţinut, sunt sigur că voi fi ajutat în opera ce am de îndeplinit de toată suflarea acestui ţinut.

De aceea cu inima plină de bucurie îmi îndrept gândul meu către Acela care m'a învrednicit cu o mare şi nobilă misiune şi strig din adâncul sufletului meu:

„Trăiască Majestatea Sa Regele Carol al II-lea!

„Trăiască Măria Sa Mihai, Marele Voevod de Alba-Iulia!

„Trăiască ţinutul Nistru!

BANCHETUL

La ora 14 s'a dat un banchet de 200 tacâmuri, de primăria municipiului Chişinău, în sala festivă, în cinstea înalţilor oaspeţi, la care au luat parte d-nii miniştri Armand Călinescu, general Marinescu, Mihail Ghelmegeanu, general Paul Teodorescu, Eugen Titeanu, d. Gh. Glod, secretarul general al ţinutului Nistru şi reprezentanţii autorităţilor civile şi militare.

D. Armand Călinescu, ministrul de interne deschide seria cuvântărilor, închinând pentru Majestatea Sa Regele.

(Continuare în pag. 8-a)